

Премиерът акад. Денков пред Европейския парламент: Наша е отговорността свободна, демократична и обединена Европа да пребъде

22/11/2023, сряда

За информация: тел. 940.27.70

Реч на министър-председателя в рамките на сесия от пленарни дебати „Това е Европа“

*Уважаема госпожо Председател на Европейския парламент,
Уважаеми председатели на парламентарни групи в Европейския парламент,*

*Уважаеми членове на Европейския парламент,
Уважаеми господин Държавен секретар,
Уважаема госпожо Комисар,
Дами и господа,*

За мен е чест да застана пред вас, представителите на обединена Европа, в този красив и изпълнен със символика град. На този ден преди 105 години, броени дни след примирието, което слага край на Първата световна война, френските войски навлизат в Страсбург. А на утрешния ден преди 79 години генерал Филип Льоклер и 2-ра бронирана дивизия на Френската свободна армия, подпомогнати от съюзниците, освобождават Страсбург от нацистката окупация.

Страсбург е град с богата и бурна история. Бил е част от Римската империя, след това е бил в пределите на Франкската империя и на Свещената Римска империя, за кратко е бил независим свободен град, а в последните два века е преминавал ту във Франция, ту в Германия.

Етимологията тълкува Страсбург като град на пътищата. В миналото по тези пътища са се движели повече войници и танкове, отколкото търговци и стоки, по тях са ехтели повече изстрели и стонове на ранени и умиращи хора, отколкото песни на пътуващите музиканти. В миналото да се намираш на кръстопът често е било проклетие, а не предимство. В миналото тези пътища са разделяли хората, днес те ги свързват. В миналото небето над Страсбург е било раздирано от зловещия вой на снаряди, изстребители и бомбардировачи, днес там летят пътническите самолети, цветни балони и шарените детски

хвърчила. В миналото Страсбург е бил ябълката на раздора, днес Страсбург е Белият гълъб на мира и символът е тук.

В миналото Юлий Цезар, Карл Велики, Карл Пети, Наполеон Бонапарт, Адолф Хитлер и Йосиф Сталин са се опитвали да обединят Европа чрез завоевателни войни и да подчинят останалите народи със силата на оръжието. И колкото по-жестоки и безскрупулни са били тези войни, толкова по-краткотрайни били успехите им.

Днес, за пръв път в своята многовековна история, Европа е обединена по мирен път в равноправен съюз на независими държави, в който основни ценности са солидарността, свободата, демокрацията, равенството пред закона, правовата държава, зачитането на човешкото достойнство и основните права на всички граждани. И в Страсбург заседават вие, парламентът на обединена Европа, гарант и пазител на тези ценности.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Моята родина е една от най-старите държави в Европа, запазила името България от 681 г. до наши дни. В своята хилядолетна история, тя е била присъединявана насилствено за 167 години към Византия и за близо пет века към Османската империя. Но страната ни успява да възкръсне, благодарение на дейците на българското Възраждане - Паисий Хилендарски, Георги Раковски, Любен Каравелов, Христо Ботев и много други. Един от тях, Васил Левски, когото българският народ нарича Апостола на Свободата, е духовният вдъхновител на независима и европейска България. Още 1872 г. той прокламира, че България тя трябва да бъде, цитирам, „демократична република, в която всички народности, българи, турци, евреи и пр. ще бъдат равноправни във всяко отношение и всички ще живеят под един общ закон, който ще се избере по вишегласието на всички народности. Да бъдем равни с другите европейски народи зависи от собствените ни задружни сили.“ Толкова е актуално и днес, че няма какво повече да се добави.

В най-новата си история България е била обект на непрекъснати опити за доминация, част от тях успешни, от страна на Руската империя и Съветския съюз. За съжаление тези великоруски апетити продължават и в наши дни и страната ни е обект на целенасочени хибридни атаки. Тайните служби и пропагандата на Путин се възползват от икономическата и суровинна обвързаност на страната ни с Русия, както и от историческите и културните връзки между народите ни, за да разделят и противопоставят обществото ни на русофили и евроатлантици. Затова пълноправното членство на България в Европейския съюз и НАТО е най-голямата гаранция за продължаването на демократичния и европейски път на развитието на родината ни. Затова трябва да завършим европейската си интеграция с присъединяване към Шенген и Еврозоната. Използвам случая да благодаря горещо на всички европейски депутати, които подкрепиха България за Шенген и по този начин ни помагат да преодолеем една европейска несправедливост.

Въпреки изпълнения с предизвикателства исторически път на страната ни, България винаги е била неразделна част не само от военните постижения на Европа (нека да напомня спирането на инвазията на Арабския халифат пред Константинопол от Хан Тервел през 718 г.), но и от европейската култура и Просвещение – вероятно най-яркият пример е кирилицата, създадена от Св.

Климент Охридски в края на IX в. на базата на глаголицата на Св. св. Кирил и Методий. Стремещт ни е съвременна България също да даде своя достоен и съществен принос в развитието на Европейския съюз. Разбираемо е, че в повечето от последно-присъединилите се страни, особено в по-бедните, битува нагласата Европейският съюз да се приема основно като източник на щедри фондове, помощи и място за по-добре платена работа. Убедени сме, че този стереотип на мислене трябва да бъде разбит, затова позволете ми да перифразирам известната мисъл на президента Джон Ф. Кенеди: „Не питайте какво може да направи Европейският съюз за страната ви, питайте какво може да направи страната ви за Европейския съюз.“

Уважаеми членове на Европейския парламент,

За съжаление, Европейският съюз не е изолиран остров на мира и благоденствието. На границата му вече близо две години бушува опустошителна война, в която руските агресори се опитват да сломят порива на украинския народ да живее в независима, свободна и демократична страна. Не по-малко кръвопролитен е и подновеният въоръжен сблъсък в Близкия изток, предизвикан от бруталната терористична атака на Хамас срещу цивилни граждани, жени и деца и широкомащабния военен отговор на Израел, при който вече загинаха хиляди палестинци, включително много жени и деца. Перспективите за разширяване на конфликта и превръщането му в регионален не са за подценяване, особено като се има предвид нестабилната ситуация в Ливан, Сирия, Ирак и Йемен, както и режимите на аятоласите в Иран и на талибаните в Афганистан. Тревожно е и положението в Далечния изток, където Северна Корея продължава да предизвиква световната общност с ядрената си програма за военни цели и редовното изстрелване на ракети, способни да носят ядрени бойни глави. Голям риск крие и непрекъснато растящото напрежение между Китай и Тайван.

Нестабилна е и обстановката в Африка, на юг от Европа. В последните години, в няколко страни в Централна и Западна Африка – Габон, Нигер, Чад, Гвинея, Мали и Буркина Фасо, демократично избраните правителства бяха свалени от военните. Притеснителното е, че някои от тези преврати бяха извършени с решаващата помощ на наемници от ЧВК „Вагнер“ и доведоха до идването на власт на про-руски режими. Като прибавим към това продължаващите граждански войни в Либия, Судан и Етиопия, анархията в Сомалия и множеството терористични атаки в Тунис, Египет, Кения, Нигерия и други страни, виждаме един изключително тревожен свят на нестабилност в по-голямата част от континента.

Не можем да си затваря очите пред тези геополитически предизвикателства. За да се справи с тях, Европа трябва да бъде силна, а за да бъде силна, трябва да бъде единна. Двете основни идеологически и политически течения в Европейския съюз, консерватизмът и либерализмът, могат и трябва да се развият не в остро противопоставяне, а във взаимно разбиране и сътрудничество. Границите на нашите държави, историята и традициите на нашите народи, християнството и семейството са консервативни ценности, от които съвременният свят продължава да има нужда. Границите на Европа, които станаха толкова видими през последните години заради кризата с мигрантите и войната в Украйна, са естествено

обобщение на тази консервативна ценност. Но светът се променя и става все по-глобален, либералните идеи си пробиват път не само в икономиката, но и в политиката, културата и международното сътрудничество. Правата на жените, на малцинствата, на различните, на имигрантите вече са неразделна част от либералната демокрация. Трябва да отсеем крайностите и да се обединим около най-добрите консервативни и либерални ценности в името на бъдещето на Европа. Трябва да се преборим с омразата като политически инструмент и с поляризацията като политическа платформа за завоюване на властта. Само така ще си върнем доверието на гражданите и ще продължим напред. Обединена и силна Европа трябва да играе по-активна роля в международните отношения като влиятелен и силен посредник и гарант на мира. Едновременно с това Европейският съюз трябва да укрепва връзките си със стратегическите си съюзници от НАТО и да засилва отбранителните си възможности в сътрудничеството между страните вътре в Съюза, включително да обмисли внимателно идеята за създаване на единна европейска армия.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Предвид сложната международна обстановка, разширяването на Европейския съюз придобива изключителна важност. България винаги е била решителен поддръжник и радетел за приемането на Западните Балкани в Европейския съюз. В същото време вярваме, че страните от този критичен за стабилността и мира в Европа регион трябва да бъдат приети, когато изпълнят всички необходими изисквания. Присъединяването трябва да се основава на реални постижения, които отразяват желанието на кандидатите да се развият като интегрална част от европейското семейство, а не в резултат на политически сметки. Приветстваме решението на ЕК да препоръча започване на преговори за присъединяване с Украйна и Молдова. Надяваме се в близко бъдеще към тази група да се включи и Грузия. Безспорно Европейският съюз се нуждае от укрепване на институциите и усилване на капацитета за разширяване, но смятаме, че този важен процес и работата по присъединяването на нови страни трябва да вървят успоредно и едновременно. Решението докладите за върховенство на закона да важат и за новоприетите страни е една добра гаранция за контрол. А и самите страни да се чувстват оценявани по мярка, прилагана и за държавите членки. Всички досегашни разширявания на Европейския съюз показват, че увеличаването на страните членки не само не намалява силата на Съюза, напротив, той става все по-могъщ.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Днес в Европа все по-често се забелязват известни признаци на умора от войната в Украйна и се надигат гласове против помощта за украинския народ и украинските бежанци. Все повече европейци си задават въпроса защо трябва ние да понасяме тежестите и несгодите от една далечна война между две страни, които не са част от Европейския съюз. Не е ли по-добре да се направят някои отстъпки на Путин и войната да приключи. Цитира се латинската сентенция „*Rex potior bello*“ и нейният съвременен вариант: „И най-лошият мир е по-добър от най-добрата война“. Но също така е хубаво да

си припомним една мисъл на американския философ Джордж Сантаяна, цитирана от Уинстън Чърчил във връзка с Мюнхенското споразумение от 1938 г.: „Тези, които не помнят миналото, са осъдени да го повтарят.“ Печално известно е как завършиха опитите Хитлер да бъде омиловителен с непрекъснати отстъпки. Същото важи и днес. Войната на Путин срещу Украйна всъщност е война на Путин срещу Европа. Като помагаме на Украйна, помагаме на Европа. Като защитаваме Украйна, защитаваме Европа. Иначе утре в положението на Украйна може да се озове Молдова, вдругиден балтийските републики, после Полша, Румъния, България и други европейски държави.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Непосредствено следствие от войните и нестабилната глобална среда е и увеличаващата се имигрантска вълна. Поради голямата привлекателност като място за работа и живот, огромното мнозинство от търсещите сигурно убежище се насочва към Европа. Но Европейският съюз не е в състояние да приеме неограничен брой имигранти, без това да застраши нормалното функциониране на институциите му. Още повече, че интеграцията на голяма част от вече приетите имигранти върви бавно и незадоволително, за което свидетелстват редица инциденти, нападения и атентати, извършени от радикализирани елементи, голяма част от които родени, израснали и получили образованието си в страни от Европейския съюз.

Нуждаем се от нова стратегия, която да разграничава ясно бежанците от войните от икономическите имигранти. Европейският съюз трябва да направи всичко възможно за улесняване приема на бежанците и да предприеме всички необходими мерки за спиране и обезкуражаване на икономическите мигранти. Освен това, трябва да се намери необходимият баланс между солидарността и реалните възможности, както на отделните държави, така и на Европейския съюз като цяло. Надяваме се, че всички тези въпроси и предизвикателства ще бъдат взети предвид в Новия пакт за миграцията и убежището. В тази връзка бих искал да напомня, че България е изпълнила всички изисквания за приемането ѝ в Шенгенското пространство и всяко по-нататъшно отлагане е неприемливо и демотивиращо за нашата страна и за нейните граждани. Разбираме, че в момента самото функциониране на Шенгенското споразумение е изправено пред сериозни проблеми и много страни възобновяват проверките по границите си, но не смятаме, че това може да бъде аргумент за неприемането на България и Румъния. С нашите две държави в Шенгенското пространство, границите на Европа ще са по-добре защитени и Европа ще е по-силна.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Позволете ми накрая да ви припомним една трогателна история за войната, помощта и солидарността.

На 5 март 2022 г., броени дни след нахлуването на руските войски в Украйна, в официалната Фейсбук страница на словашката гранична полиция е публикувано следното съобщение:

„Едно едва 11-годишно момче от Запорожието премина пеша граничния пункт от Украйна в Словакия. С една найлонова торбичка, паспорт,

завързан на врата и телефонен номер, написан на ръката. То дойде съвсем само, защото майка му трябвало да остане в Украйна.“

„Казвам се Хасан, на 11-години съм. Имам две сестри и трима братя,“ представя се детето на изумените граничари. Четири дни продължава пътуването само от дома до словашката граница, след като майка му го изпраща до жп гарата.

„Нашето семейство има известен опит. Ние избягахме от армията на Путин, когато живеехме в Сирия. Тогава бях на 12. Баща ни беше убит и трябваше да се преместим в Украйна при семейството на майка ми. И така, минаха осем години и отново Русия, отново армията на Путин“, разказва по-големият брат Закария, студент в Словакия, чийто телефон е написан на ръката на Хасан.

„Искам да благодаря на всички словашки граничари и доброволци. Не мога да оставя майка си сама, тя е неподвижна, затова заведох сина си на гарата и го качих на влака. Моля, спасете нашите украински деца и им дайте безопасност“, допълва майката на момчето Юлия Владимировна.

„Сълзи в очите ни... Това е най-великият герой от предишната нощ“, завършва публикацията на словашката гранична полиция.

Детето е пропътувало 1200 км., първоначално с влак, а накрая пеша. Съвсем самичко, денем и нощем в суровата украинска зима, гладно, премръзнало, уплашено и преследвано от воя на сирените и грохота на снарядите. В очите на граничните полицаи може и да е имало сълзи, но в очите на детето - не. Както се вижда от публикуваните снимки, малкият герой дори се опитва да се усмихне.

Уважаеми членове на Европейския парламент,

Започнах словото си със символиката на днешната и утрешната дата. Позволете ми да завърша с още две знакови събития, случили се на тези дати. На този ден преди 133 години е роден героят на Френската съпротива срещу нацистката окупация, първият премиер на свободна следвоенна Франция, първият президент на Петата република, генерал Шарл де Гол. А на 23 ноември 1959 г. президентът де Гол произнася своята знаменита реч „От Атлантика до Урал“, в която изразява увереността си, че един ден цяла Европа от Атлантическия океан до планинската верига на Урал ще бъде единна. Тогава, в разгара на Студената война, когато Желязната завеса разделя Европа „от Шчечин на Балтийско до Триест на Адриатическо море“, това твърдение е звучало абсурдно. Още по-абсурдно звучи то днес в разгара на горещата война в Украйна, когато всеки ден загиват стотици европейски мъже, жени и деца.

Но един ден, когато днес ще стане вчера, а утре ще бъде днес, когато путиновци и лукашенковци ще бъдат само една срамна история от историята на техните страни, а децата ни няма да бъдат принуждавани да бягат от войната сами, с паспорт, завързан за вратлетата им и телефон номер, изписан на ръчичките им, тогава тази мечта може да се сбъдне. Наша е отговорността свободна, демократична и обединена Европа да пребъде!